

# **Grupiarutelu kokkuvõte: edasised arengud, kuidas muuta lõimingut mitmekesisemaks ja sujuvamaks, kas king pigistab ka seadusandluses jm küsimused.**

## **1) Kuidas luua mitmekesised õpiteede valikud juba I kooliastmes?**

- Vabatunni ressurss valikaineteks. Valikained vabade tundide ajal. Huvi äratamiseks ja enda tugevuste ja nõrkuste leidmiseks. Oluline, et keegi avastab ka teema, millega ta võib olla ei tahagi kunagi tegeleda.
- Õppekäigud mitte klassi vaid huvipõhiselt. Grupid jaotatakse ümber teisiti.
- Valikute pakkumine vabade tundide arvelt
- Esimene kooliaste – karjääriõpe
- PÕK süsteem Pärnus. Mitteformaalne haridus on juba alushariduses. Võiks mitteformaalset haridust juba arvestada formaalõppes esimeses kooliastmes.
- Edasijõudnute temporühmad aitaks edasi.
- KOVi tasandil või koolitasandil rohkem ajurünnakuid, et õpetajad oleksid rohkem kaasatud. Aga õpetaja saaks ka selle eest näiteks 50 eurot, mitte ei teeks seda lisakohustusena muu kõrvalt. Või mingi tunnustus
- Tempo valik. Ainevalik keskuste vormis. Laps saab ise otsustada, et kas alustab eesti keele, matemaatikaga vms, aga päeva lõpus peab kõik lihtsalt tehtud olema. See harjutab last rohkem ja varakult erinevate valikute võimalustega.

## **2) Kuidas toetada õppija isiklikke valikuid, mis ei lähtuks kellestki teisest? Kes peaks tegelema õppija karjääriteadlikkuse kasvatamisega? Kuidas? Eneseteadlikkust ei tajuta sageli karjääriteadlikkuse komponendina.**

- Selleks, et õppija saaks üldse valikuid langetada peab tal olema info, et talle tutvustatakse, mis üldse väljas olemas on. Eneseteadlikkus ja karjääriteadlikkus on koostöö koht, kool saab abistada koostöös kogukonnaga, kui näiteks kodul ka puuduvad need teadmised, kuhu noort suunata. Samuti töötukassal palju erinevaid võimalusi. Me peame teadma, mida valida ja et ka meie valikuid austatakse, et noor saab ise oma valiku teha, keegi ei suuna/sunni (vanem vms).
- Prooviperioodid huvitegevusel. Avatud tunnid. Näiteks nõ pillinädal, et saad proovima minna.

- Huvitegevus peaks olema paindlik. Mõne asjaga tahad pikemalt tegeleda, teist tahad kiiremalt ära teha. Seotud huvitegevuse projektiperioodiga ja näiteks lühikese aja jooksul õpid selgeks huvitegevusel mingi väikse oskuse.
- Midagi ajaga seotud, et algab millal? Huvitegevusega võiks alustada augustis. Või näiteks ka augustist kuni aprillini, et hajutada seda ajasurvet, mis tekib kooli lõpetamisega samal ajal. Siis saaks ka huvihariduseõpetajad puhata oma 56 päeva täis, mitte ei pea augustis tööle minema.
- 7 nädala jooksul on tegevused ja teemad, mille jooksul tutvud mingi erialaga ja perioodi lõpus pead teistele tutvustama.
- Tutvustame valikuid õpilastele ja lapsevanematele ka, et nad saaks perega seda arutada. Et see poleks nõ vanema unistus, mida ta tahab noore kaudu läbi suruda.
- Eneseanalüüs, hindamine, tagasisidestamine – kõik eneseteadlikkusega seoses. Noor saab aru, et mida muuta ja millega on juba hästi. Et see oleks igapäevane osa tema elus. Kogemuste peegeldamine.
- Kodu märkamine ja kooli märkamine. Andekuse varane märkamine on ülioluline. Tihti ei märgata seda eriti just poiste puhul, pigem saavad noorelt negatiivset tähelepanu.
- Märkamine on oluline ja vajalik, aga alati ei saa seda tagada, sest õpetaja on ülekoormatud ja tal pole aega, et õpilasi eraldi nõ analüüsida ja märgata. Koolil võiksid olla erinevad huvitunnid, mille seast peaks õpilane midagi endale valima. Samuti on vanemates klassides palju lapsi, keda ei huvita enam mitte midagi, aga kui nad oleks nõ sunnitud midagi valima, siis äkki saaks ta sealt huvipuudusest välja tuua. Ringi valik võib ka iga kuu muutuda, mille seast lapsed saaksid valida. Samasse ringi uuesti minna ei lubata vaid peab järgmisel korral uue ringi valima.
- Alushariduse õpetajad viimases rühmas tulevad (huvi)kooli vaatama lastega, et mis võimalused neil ees on ja mis tekitaks huvi ja saaks annet edasi arendama hakata.
- Kooliõppekavadesse lähevad juba sisse andekate teemad
- Kodutütred ja Noored Kotkad koolidesse. Nende õpiväljundid ja sisu lähevad kokku mitmete õppekavade sisuga.

### **3) Kuidas rakendada ülikoolidest tuttavat VÕTA lahendust (vms) üldhariduskoolides?**

- Kool peab välja töötama formaadi, kuidas see protsess käib
- Tutvustada koolides
- Peame andma õpilasele vahendid, et mida saaks üldse arvestada.
- Kuidas üldse aru saada – ühesed arusaadavad õpiväljundid, kokkulepped

- Eesmärk ei pea olema, et õpilane saaks nõ tunnist vabaks vaid teaks rohkem sisulist osa, et mida ja millega asendada. Samuti perioodid – et näiteks suusatama tuleb teistega, kuigi teeb palju trenni muidu.
- MF hariduse kursus - oluline, et sisuülevaade oleks olemas ja selge, et kas asjad kattuvad. Muusikakoolis võib olla hoopis teised teemad, kui koolitundides. Kursus ei tähenda automaatselt, et tal kogu ainekava omandatud
- Laps ei käi kursusel, aga teeb midagi ägedat (ürituse korraldamine, noorte volikogu vms), noorel võimalus saada hinne selle eest või näiteks arvestada loovtööna seda.
- Keegi käib tundides ja vaatab ja kaardistab, mis anded jms seal noortel välja tulevad
- Kui laps erianekas peaks läbima võib olla tasemetestid, lisatunnid, huvitunnid.
- Põhikooli õpilane gümnaasiumi tundi, kui ta on erianekas.
- Ei tohiks teha neid asju väljaspool kooli, õpilase lisaaajast vaid tundide ajal.
- Lapsed käivad gruppides (võib ka erivanuses) näiteks tunni ajal koos midagi tegemas või harjutamas. Näiteks juhendavad teisi vms.
- Õpilane õpetab huvikoolis huviringe. Lasteaia juhendaja võib olla teaduskooli õpilane
- Pole vaja vabastada õpilast tunnist, vaid õpetaja kaasab ta enda abiliseks tunnis (Viire kommentaar: võimeka õpilase nõ õpetaja abina rakendamine peab toimuma õpilase nõusolekul ja olema samuti selgelt õppija arengut silmas pidades eesmärgistatud, mitte lihtsalt õpetaja mugavusvalik)

**4) Vabavormiline huviharidus/noorsootöö/ muuseumiharidus/teaduskeskuse haridus. Koolinoor mentori-juhendajana, mentorluse, juhendamise arvestamine üldhariduse kontekstis. Kuidas selliste võimalustega arvestada?**

- Tegevused ja tunnid on päeva jooksul, mitte peale kooli
- (Huvikooli) Tunnistust arvestatakse
- Portfoolio (nt Solaride'e päikeseauto ehitamises osalemise kohta või või olümpiaadike ettevalmistamise kohta kirjutab õpilane ülevaate ja analüüsib, milliseid oskusi, teadmisi, pädevusi ta nende raames omandas) - saaks arvestada sarnaselt VÕTAg mõne õppekava teema läbimisena või väiksemamahulisem tegevus (nt teaduskeskuse või muuseumi külastus) iseseisva tööna

**5) PGS õppijakesksuse selgroona. Kuidas KOV saaks koordineerida lõimingut? Kuidas noore nimel erinevad asutused ja suunajad kokku tuua? Kes koordineerib? Kuidas noort toetada? Kuidas üldhariduse õpetaja, huvihariduse õpetaja, muuseumihariduse juhendaja ja kes iganes veel saavad noore arendamisel koostööd teha?**

- Ühtne süsteem välja töötada, riik peab toetama KOVi, eraldi koordinaatorid olemas nendes
- 9ndike eksamite järgne aeg lapsed peaksid käima nendes programmides, mitte niisama olema
- Kui pannakse lisaülesanded jms, siis tuleks anda ka raha näiteks KOVidele
- Haridusega tegelemine ei saa olla poliitikaga seotud – mitte, et võim vahetub ja jälle tuleks uuesti alustada. See ei taga järjepidevust.
- Asutuste esindajad kogunevad ja oluline, et arutelu poleks ainult juhtide tasandil vaid oleks ka kaasatud õpilased, õpetajad, kogukonnast jms

Moderator: Kadri Saluri, Viimsi Teaduskooli direktor

Protokollis: Taisi Matsaviir